

Na temelju članka 5. stavak (1) točka h) i članka 19. stavak (1) točka c) Zakona o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 75/17), čl. 114. i 248. Zakona o bankama („Službene novine Federacije BiH“, broj: 27/17), članka 17. Zakona o mikrokreditnim organizacijama („Službene novine Federacije BiH“, broj: 59/06) i članka 11. Zakona o zaštiti korisnika finansijskih usluga („Službene novine Federacije BiH“, broj: 31/14), Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine na sjednici od 13.10.2017. godine donosi

ODLUKU O JEDINSTVENOM NAČINU OBRAČUNA I ISKAZIVANJA EFEKTIVNE KAMATNE STOPE NA KREDITE I DEPOZITE

Članak 1.

Predmet odluke

- (1) Ovom odlukom propisuje se jedinstveni način obračuna i iskazivanja aktivne efektivne kamatne stope na date kredite banaka i mikrokreditnih organizacija (u daljnjem tekstu: MKO) odnosno pasivne efektivne kamatne stope na položene depozite kod banaka, kao i bliži uvjeti i način obavještavanja klijenata banaka i MKO.
- (2) Ova odluka primjenjuje se na banke i MKO sa sjedištem u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija BiH) i na organizacijske dijelove banaka i MKO sa sjedištem u Republici Srpskoj ili Brčko Distriktu, a koji posluju u Federaciji BiH.
- (3) Odredbe ove odluke ne primjenjuju se na kredite koje banka odobrava drugoj banci, odnosno na depozite koje banka polaže kod druge banke.

Članak 2.

Pojmovi

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovoj odluci imaju sljedeće značenje:

- a) **„efektivna kamatna stopa“** je dekurzivna kamatna stopa koja se obračunava na godišnjoj razini i to primjenom složenog kamatnog računa, na način da se diskontirani novčani primici izjednačavaju s diskontiranim novčanim izdacima odobrenih kredita, odnosno primljenih depozita;
- b) **„klijent“** je bilo koja osoba koja koristi ili je koristila usluge banke i MKO ili osoba koja se obratila banci i MKO radi korištenja usluga i koje je banka i MKO kao takve identificirala;
- c) **„kredit“** se smatra ugovorom kojim se banka i MKO obvezuje da korisniku kredita stavi na raspolaganje određeni iznos novčanih sredstava, na određeno ili neodređeno vrijeme, za neku namjenu ili bez utvrđene namjene, a korisnik se obvezuje da banci i MKO plaća ugovorenu kamatu i dobiveni iznos novca vrati u vrijeme i na način kako je utvrđeno ugovorom;
- d) **„depozit“** se smatra novčani polog na temelju ugovora zaključenog s bankom kada se banka obvezala da primi, a deponent da položi kod banke određeni novčani iznos. Ovim ugovorom banka stječe pravo raspolaganja deponiranim novcem i obvezuje se na vraćanje prema uvjetima predviđenim u ugovoru;
- e) **„složeni kamatni obračun“** je kamatni račun kod kojeg se obračunata kamata za prvo obračunsko razdoblje dodaje početnoj glavnici, pa se u idućem obračunskom razdoblju kamata obračunava na početnu glavnici uvećanu za iznos kamate iz prvog razdoblja, a u svakom sljedećem razdoblju ukamaćivanja kamata se obračunava na preostalu glavnici

- uvećanu za obračunatu kamatu iz prethodnog razdoblja ukamaćivanja, odnosno dolazi do obračuna i kamate na kamatu (tzv. anatocizam);
- f) „**dekurzivni kamatni obračun**“ je obračun kod kojeg se kamata obračunava i pripisuje glavnici, odnosno isplaćuje na kraju obračunskog razdoblja. Pri ovakvom načinu obračuna kamata se obračunava na kraju razdoblja od početne vrijednosti, tj. od glavnice s početka osnovnog razdoblja kapitalizacije;
  - g) „**diskontiranje**“ je svođenje na sadašnju vrijednost, svih budućih priljeva i odljeva po određenom ugovoru o kreditu ili depozitu;
  - h) „**plan otplate kredita**“ je tabelarni pregled svih kronološki prikazanih tokova novčanih priljeva i odljeva, koji proizlaze iz ugovora o kreditu ili depozitu, a namijenjen je informiranju klijenta i banaka i MKO, odnosno ažurnijem praćenju realizacije njihovih financijskih prava i obveza;
  - i) „**plan isplate depozita**“ je tabelarni pregled svih kronološki prikazanih tokova novčanih priljeva i odljeva, koji proizlaze iz ugovora o depozitu, a namijenjen je informiranju klijenta i banke, odnosno ažurnijem praćenju realizacije njihovih financijskih prava i obveza;
  - j) „**razdoblje do dospjeća**“ je dio obračunskog razdoblja koji preostaje od trenutka promatranja određenog odobrenog kredita, odnosno primljenog depozita, do trenutka njegove konačne naplate odnosno isplate, utvrđene ugovorom između klijenta i banke i MKO.

Članak 3.

Izračun efektivne kamatne stope

- (1) Pri diskontiranju tj. svođenju na sadašnju vrijednost svih budućih primanja i izdataka novčanih sredstava po ugovoru o kreditu, odnosno ugovoru o depozitu, primjenjuje se kalendarski broj dana u mjesecu i 365/366 dana u godini.
- (2) U izračunu efektivne kamatne stope na kredite koji se odobravaju uz polaganje depozita uključuju se kamate i novčana sredstva tog depozita (novčani tokovi depozita).
- (3) Efektivna kamatna stopa iskazuje se u postotcima s dvije decimale, uz zaokružjenje druge decimale i važi od dana izračuna.
- (4) Pri iskazivanju efektivne kamatne stope banke i MKO dužne su koristiti izraz "efektivna kamatna stopa" i skraćenicu "EKS".
- (5) U odnosu na preračunavanje efektivne kamatne stope na periode koji su manji od godinu dana ne može se koristiti relativna kamatna stopa.

Članak 4.

Metodologija izračuna efektivne kamatne stope

Elementi za izračun efektivne kamatne stope, način izračunavanja i iskazivanja efektivne kamatne stope i minimalni sadržaj plana otplate kredita, odnosno plana isplate depozita, bliže su uređeni Metodologijom za obračun i iskazivanje efektivne kamatne stope na kredite i depozite, koja čini sastavni dio ove odluke.

Članak 5.

Promjenjiva nominalna kamatna stopa

- (1) U slučaju da banke i MKO u ugovoru o kreditu, odnosno ugovoru o depozitu ugovaraju mogućnost promjene nominalne kamatne stope (promjenljiva kamatna stopa) koja je element obračuna efektivne kamatne stope, a koja utječe na iznos pojedinačne rate iz plana otplate kredita, odnosno plana isplate depozita, banke i MKO moraju jasno definirati uvjete tih promjena u navedenim ugovorima.

- (2) Samo jedan element nominalne kamatne stope u ugovoru o kreditu odnosno depozitu, može biti promjenjivog karaktera s tim što su promjenljivi elementi oni koji se javno objavljuju (referentna kamatna stopa, indeks potrošačkih cijena i dr.).
- (3) Na promjenljivost kamatne stope ne može utjecati jednostrana volja ni jedne od ugovornih strana. Odredbe o promjenljivoj kamatnoj stopi trebaju sadržavati klauzulu dvosmjernog karaktera.
- (4) Banke i MKO dužne su o svim izmjenama iz st. (1) i (2) ovoga članka u pisanoj formi i/ili u elektroničkom obliku obavijestiti klijente, i to najkasnije u roku od 15 dana prije početka primjene izmijenjene kamatne stope, kao i dostaviti izmijenjeni plan otplate kredita, odnosno plan isplate depozita.

Članak 6.

Oglašavanje usluga

- (1) Banke i MKO su dužne izračunati efektivnu kamatnu stopu i učiniti je dostupnom klijentima i javnosti.
- (2) Podaci o kamatnim stopama na kredite odnosno depozite koje banke i MKO oglašavaju u svojim poslovnim prostorijama, kao i komercijalne poruke i oglasi u javnim medijima, brošurama i slično, a kojima se izravno ili neizravno informira javnost o kamatnim stopama ili o nekom drugom iznosu koji se smatra dijelom cijene kredita, odnosno depozita, obvezno sadrže i efektivnu kamatnu stopu.
- (3) Iznos efektivne kamatne stope treba biti naznačen, odnosno napisan tako da je uočljiviji od ostalih elemenata.

Članak 7.

Ugovaranje usluga i otplatni plan

- (1) S efektivnom kamatnom stopom banka i MKO dužne su upoznati klijente prije primanja zahtjeva u pisanoj formi za odobravanje kredita, odnosno polaganje depozita, kao i prije sklapanje ugovora o kreditu, odnosno depozitu.
- (2) Ugovor o kreditu, odnosno depozitu, mora sadržavati odgovarajuću odredbu iz koje će biti jasno da je klijent upoznat s uvjetima kredita, odnosno depozita i efektivnom kamatnom stopom.
- (3) Pri zaključenju ugovora o kreditu, odnosno depozitu banke i MKO su dužne uz ugovor o kreditu, odnosno depozitu uručiti klijentu jedan primjerak otplatnog plana s jasno iskazanom efektivnom kamatnom stopom za cijeli period u toku trajanja ugovora, koji se smatra sastavnim dijelom ugovora, a drugi primjerak ovoga plana banka i MKO zajedno s ugovorom odlaže u kreditni, odnosno depozitni dosje.

Članak 8.

Naknada za prijevremenu otplatu kredita

- (1) Banke i MKO ne mogu u slučaju prijevremene otplate kredita obračunavati i naplaćivati naknadu za raskid ugovora u postotnom iznosu većem od postotnog iznosa koji su primjenjivali prilikom obrade kredita.
- (2) Osnovicu za obračun naknade iz stavka (1) ovoga članka čini ostatak duga (nedospjela glavnica) na dan prijevremene otplate.
- (3) Iznimno od stavka (1) ovoga članka, obračun i naplata naknade za prijevremenu otplatu kredita odobrenih korisnicima financijskih usluga vrši se sukladno zakonu kojim se uređuju prava i zaštita korisnika financijskih usluga.

Članak 9.
Obveza izvješćivanja

Banke i MKO su dužne Agenciji dostavljati mjesečna izvješća o ponderiranim nominalnim i efektivnim kamatnim stopama na propisanim obrascima u roku od 15 dana po isteku izvještajnog mjeseca.

Članak 10.

Prijelazne i završne odredbe

- (1) Direktor Agencije će u roku od 60 (šezdeset) dana od dana stupanja na snagu ove odluke donijeti Uputu za primjenu i izradu izvješća vjerovnika, kojim će se detaljnije propisati izvješćivanje, te način i metodologiju popunjavanja obrazaca, koji su sastavni dio navedene Upute.
- (2) Izvješća za 2017. godinu Agenciji se dostavljaju sukladno odredbama Odluke o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite („Službene novine Federacije BiH“, br. 48/12-pročišćen tekst i 23/14), a u prijelaznom razdoblju od 1.1. do 31.12.2018. se sva propisana izvješćivanja prema Agenciji dostavljaju istodobno sukladno odredbama Odluke o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite i sukladno ovoj odluci.
- (3) Danom stupanja na snagu ove odluke prestaje važiti Odluka o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite („Službene novine Federacije BiH“, br. 48/12-pročišćen tekst i 23/14), osim članka 17., kojim je propisan način i rokovi izvješćivanja, za razdoblje navedeno u stavku (2) ovoga članka.
- (4) Odluka se neće primjenjivati na ranije sklopljene ugovore, tj. na ugovore sklopljene prije stupanja na snagu ove odluke.

Članak 11.

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj: U.O.-08-20/17
Sarajevo, 13. 10. 2017.

PREDSJEDNICA
UPRAVNOG ODBORA

mr. sc. Ljerka Marić, dipl.oec., s.r.

Metodologija

za obračun i iskazivanje efektivne kamatne stope na kredite i depozite

I. OPĆE ODREDBE

Ovom Metodologijom bliže se uređuje način i metodologija po kojoj se izračunava i iskazuje efektivna kamatna stopa (u daljnjem tekstu: EKS) na kredite koje odobrava banka i mikro kreditna organizacija (u daljnjem tekstu: MKO) i položene depozite kod banke shodno Odluci o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite (u daljnjem tekstu: Odluka).

II. METODOLOGIJA IZRAČUNAVANJA EKS

Osnovu jedinstvenog načina obračuna EKS na kredite i depozite čine složeni kamatni račun i dekurzivni obračun kamate. Jedinstveni način izračunavanja EKS zasniva se na metodi neto sadašnje vrijednosti.

Primjenom EKS diskontirani novčani priljevi izjednačavaju se s diskontiranim novčanim odljevima koji se odnose na kredite i primljene depozite.

Efektivnom kamatnom stopom iskazuju se troškovi kredita i drugih financijskih usluga koje plaća korisnik tih usluga pri čemu su ti troškovi izraženi kao postotak ukupnog iznosa ovih usluga na godišnjoj razini.

EKS je ona kamatna stopa čijom primjenom se diskontirana serija neto novčanih tokova izjednačava s nulom. Kod kredita za koje se kao instrument osiguranja koristi novčani depozit, ta stopa se dodatno prilagođava jednokratnim ekvivalentom utjecaja diskontiranih novčanih priljeva i odljeva po osnovi novčanog depozita koji služi za osiguranje naplate kredita. Kod kreditnog odnosa neto novčanim tokom u određenom razdoblju smatra se razlika između svih uplata klijenta i svih isplata u korist klijenta tijekom tog razdoblja. Novčani tokovi uključuju svaki novčani transfer između klijenta i banke/MKO, a u nekim slučajevima i treće osobe, koji je izravno vezan uz odobrenje kredita, odnosno koji je dio uvjeta korištenja kredita (npr. isplata glavnice, otplatna rata, jednokratna naknada za odobrenje kredita i sl.) ili koji uvjetuje odobravanje kredita (npr. naknada za obradu kreditnog zahtjeva). Analogno tome, kod depozitnog odnosa, neto novčanim tokom u određenom razdoblju smatra se razlika između svih uplata u korist primatelja depozita i svih isplata u korist deponenta, tijekom tog razdoblja.

III. IZRADA OTPLATNOG PLANA

Kod zasnivanja kreditnog odnosa banke/MKO s klijentom, odnosno depozitnog odnosa banke s klijentom, banka/MKO uručuje klijentu otplatni plan bez pomoćnih stupaca za izračunavanje EKS, s jasno iskazanom EKS.

Otplatni plan s pomoćnim stupcima za izračunavanje EKS banka/MKO odlaže u svoj kreditni, odnosno depozitni dosje. Pomoćni stupci za izračunavanje EKS su: 1) neto novčani tok, 2) diskontirani neto novčani tok, 3) diskontirane isplate kredita i 4) diskontirani tokovi novčanog depozita.

Ispred zaglavlja otplatnog plana moraju se navesti naziv i adresa banke/MKO, te informacije koje omogućuju kontakt. Otplatni plan također treba sadržavati datum izrade, te napomenu da iskazana EKS vrijedi na datum izrade otplatnog plana. Otplatni plan koji se uručuje klijentu pri sklapanju ugovora o kreditu ili depozitu, mora sadržavati pečat banke/MKO, te potpis odgovorne osobe banke/MKO.

Izrada otplatnog plana zasniva se na pretpostavljenom redovnom toku svih transakcija (novčanih tokova), koji podrazumijevaju urednost svih strana u izvršavanju obveza koje iz ugovora proistječu. Smatra se da ugovor važi u onom razdoblju za koji je sklopljen. Za potrebe ove Metodologije pretpostavlja se da banka/MKO i korisnik kredita, te banka i deponent ispunjavaju svoje obveze pod dogovorenim uvjetima i o dospijeću. Na primjer, ako je ugovorom o kreditu predviđena veća kamatna stopa onda kada klijent banci/MKO uredno ne otplaćuje kredit, tu činjenicu treba zanemariti i otplatni plan izraditi na temelju one kamatne stope koja je predviđena kod redovne (uredne) otplate kredita.

Kod kredita ili depozita koji sadrže klauzule o promjenljivosti kamatne stope, te naknade koje ulaze u izračunavanje EKS, EKS izračunavaju se pod pretpostavkom da su kamatna stopa i druge naknade fiksne. Na otplatnom planu obvezno se navodi nominalna kamatna stopa, uz napomenu da li je riječ o fiksnoj ili promjenljivoj kamatnoj stopi.

Kod kredita po kojima korisnik, sukladno ugovoru, samostalno odlučuje o dinamici povlačenja sredstava (kreditne linije, dozvoljeno prekoračenje po tekućem računu, kreditne kartice i sl.) – EKS izračunava se uz pretpostavku da će ukupan iznos odobrenog kredita biti povučen odmah u cijelosti.

Kod kredita po kojima korisnik, sukladno ugovoru, samostalno odlučuje o dinamici povlačenja sredstava, ali u okviru ugovorom utvrđenih limita koji se odnose na iznose povlačenja i razdoblja u kojima se sredstva povlače – EKS izračunava se uz pretpostavku da će sredstva biti povučena na najraniji datum predviđen ugovorom, u iznosu limita utvrđenog ugovorom.

Kod kredita po kojima su ugovorom predviđene različite kamatne stope za ugovorom utvrđena razdoblja povlačenja sredstava ili iznose korištenja kredita – EKS izračunava se uz pretpostavku da će sredstva biti povučena i korištena po najvišoj kamatnoj stopi utvrđenoj ugovorom.

Kod kredita po kojima korisnik, sukladno ugovoru, samostalno odlučuje o iznosu otplate iznad ugovorom utvrđenog minimalnog iznosa (npr. kreditne kartice) – EKS izračunava se uz pretpostavku da će iznos otplate biti jednak minimalnom iznosu koji je ugovoren.

Kod kredita za koje je ugovorom predviđeno više mogućih datuma otplate – EKS izračunava se uz pretpostavku da će otplata biti izvršena na najraniji ugovoreni datum.

Ako tijekom korištenja kredita, odnosno trajanja depozita, dođe do promjene kamatne stope, naknade koje ulaze u izračunavanje EKS, banka/MKO je dužna pismeno ili u elektroničkom obliku obavijestiti klijenta o promjeni prije početka primjene.

Devizni krediti i depoziti iskazuju se u stranoj valuti, dok se krediti i depoziti s valutnom klauzulom, iskazuju u KM prema tečaju koji važi na dan izrade otplatnog plana. Tečaj po kojem je izvršena

prethodna konverzija obavezno se navodi na otplatnom planu. Ako banka/MKO koristi više od jednog tečaja (npr. kupovni tečaj pri puštanju kredita, prodajni tečaj pri povratu kredita), na otplatnom planu treba navesti svaki od korištenih tečajeva i za što se pojedini tečaj koristio. Iznimno, krediti i depoziti s valutnom klauzulom mogu se iskazivati u stranoj valuti (umjesto u KM) ako se pri puštanju i povratu kredita, kao i pri primanju i isplati depozita koristi isti tečaj (npr. srednji tečaj Centralne banke Bosne i Hercegovine). Kod deviznih kredita i depozita kod kojih se naknade utvrđuju i naplaćuju u KM, za potrebe izračunavanja EKS potrebno ih je konvertirati u stranu valutu prema srednjem tečaju Centralne banke Bosne i Hercegovine koji važi na dan izrade otplatnog plana.

IV. IZRAČUNAVANJE EKS NA KREDITE POMOĆU OTPLATNOG PLANA

EKS na kredite izračunava se iz otplatnog plana.

Pregled bitnih elemenata Plana otplate kredita dan je kao Obrazac 1. uz ovu Metodologiju i njegov je sastavni dio.

Obrazac 1. popunjava se na sljedeći način:

- 1) U stupac "Razdoblje" unosi se redni broj razdoblja u kojem je došlo do određenog novčanog toka. Nulto razdoblje je razdoblje prvog novčanog toka ili ugovoreni datum stavljanja kredita na raspolaganje, zavisno od toga koja od ta dva razdoblja nastupa ranije. Posljednje razdoblje je razdoblje posljednjeg novčanog toka.
- 2) U stupac "Datum dospijeca" unosi se datum kada dolazi do određenog novčanog toka. Bitno je navesti točan datum s obzirom na to da se EKS računa prema stvarnom (kalendarskom) broju dana u mjesecu i 365/366 dana u godini. Pri izračunavanju i iskazivanju EKS za kredite koji se povlače u tranšama potrebno je od klijenta tražiti da navede planirane datume kada bi trebalo doći do povlačenja tranši, te iznose tranši.
- 3) U stupac "Isplata kredita" unosi se iznos kredita, odnosno dijela kredita (iznos tranše) koji treba isplatiti, i to u onom razdoblju, tj. na onaj datum kada je izvjesno da će do isplate doći, odnosno kada klijent očekuje da će povući pojedinu tranšu ili cijeli kredit. Kod kredita koji se povlače u tranšama na otplatnom planu potrebno je navesti iznos kredita.
- 4) U stupac "Druge isplate" upisuju se druge isplate koje financijska institucija izvršava na temelju sklopljenog ugovora o kreditu, osim isplate novčanog depozita i kamate na uplaćeni novčani depozit.
- 5) U stupac "Anuitet" upisuju se oblik otplate kredita koji može biti u jednakim anuitetima, promjenljivim anuitetima s jednakim otplatnim kvotama, promjenljivim anuitetima s promjenljivim otplatnim kvotama, te u drugim oblicima. Na otplatnom planu obavezno treba naznačiti od kojih se elemenata sastoji otplatna rata.
- 6) U stupac "Uplata glavnice" unosi se dio glavnice iz anuiteta koji se uplaćuje u određenom razdoblju.
- 7) U stupac "Uplata kamate" unosi se iznos kamate koji se uplaćuje iz anuiteta u svakom razdoblju, kao i interkalarna kamata.
- 8) U stupac "Druge uplate" unose se sve druge uplate koje korisnik kredita plaća banci na temelju sklopljenog ugovora o kreditu.

Drugim uplatama, u smislu ove Metodologije kao i u skladu sa Zakonom o zaštiti korisnika finansijskih usluga, smatraju se sve one uplate koje su izravno povezane s kreditom, tj. uz uvjete korištenja, odnosno odobravanja.

U ove uplate za kredite fizičkih osoba ubrajaju se:

- troškovi kao npr. za obradu kreditnog zahtjeva, za odobravanje kredita (troškovi platnog prometa), za otvaranje i vođenje računa koji su uvjet za odobravanje kredita i sl.;
- troškovi premije osiguranja, ako je osiguranje uvjet za korištenje kredita;
- drugi troškovi u vezi sa sporednim uslugama koje su uvjet za korištenje kredita, a koje plaća klijent (npr. troškovi mjenice, troškovi pribavljanja zemljišno-knjižnog izvataka, troškovi procjene vrijednosti nepokretnosti i pokretnih stvari, troškove notara za kredite koji kao instrument osiguranja imaju hipoteku na nepokretnostima, troškovi upisa u odgovarajuće javne registre, troškovi za pribavljanje i ovjeru različitih uvjerenja, potvrda, dozvola i rješenja nadležnih tijela i organa i ostale slične naknade izravno povezane s kreditom).

U ove uplate za kredite fizičkih osoba se ne ubrajaju:

- zatezne kamate ili bilo koji drugi troškovi ili penali proizašli iz nepoštovanja ugovorenih odredbi;
- troškovi vođenja računa ako je klijent prije podnošenja zahtjeva za kredit već imao otvoren račun u banci;
- poštarina, troškovi telegrama i telefaksa;
- ostale slične naknade.

U ove uplate za kredite pravnih osoba ubrajaju se:

- visina nominalne kamatne stope, odnosno depozit;
- iznos naknada koje klijent plaća banci i MKO u postupku odobravanja i realizacije kredita, odnosno polaganja depozita kod banke (npr. naknada za obradu kreditnog zahtjeva, naknada po osnovi odobravanja kredita – troškovi platnog prometa, naknada za vođenje kredita, servisiranje kreditne partije i slanje izvoda, naknada za nepovučeni iznos kredita kod okvirnih ili drugih kredita i ostale slične naknade ili provizije koje klijent plaća banci ili MKO);

U ove uplate za kredite pravnih osoba se ne ubrajaju:

- kriteriji za revalorizaciju i za indeksiranje kredita, odnosno depozita, podaci o stranoj valuti kojom se kredit indeksira ili drugi kriteriji za revalorizaciju i za indeksiranje kredita, odnosno depozita;
- troškovi vezani za instrumente osiguranja kredita, naknade za ovjeru dokumenata, zatezne kamate, ptt troškovi i ostale slične naknade.

- 9) U stupac "Stanje kredita" unosi se stanje kredita u određenom razdoblju. Ono je jednako iznosu isplaćenog kredita umanjenog za do tada otplaćeni dio glavnice (kumulirane otplate).
- 10) U stupac "Tokovi novčanog depozita (kolateral)" unose se svi novčani tokovi u vezi s depozitom - uplata i isplata novčanog depozita, eventualni troškovi povezani s novčanim depozitom i eventualna kamata na novčani depozit, s pozitivnim predznakom kada je tok od klijenta prema finansijskoj instituciji (uplata) i negativnim predznakom kada je tok od finansijske institucije prema klijentu (povrat ili kamata).
- 11) U stupac "Napomena (opis)" unosi se kratak opis novčanog toka u određenom razdoblju.

- 12) U stupac "Neto novčani tok" unosi se zbroj uplata glavnice (stupac 6.), kamate (stupac 7.) i drugih uplata (stupac 8.) (pozitivni novčani tok) umanjen za zbroj isplate kredita (stupac 3.) i drugih isplata (stupac 4.) (negativni novčani tok) u određenom razdoblju. Svi iznosi u stupcima 3.-9. pišu se s pozitivnim predznakom. Neto novčani tok može biti pozitivnog i negativnog predznaka, s tim da pozitivni predznak označava neto priljev sredstava u financijsku instituciju (uplate), a negativni predznak neto odljev sredstava iz financijske institucije (isplate).
- 13) U stupac "Diskontirani neto novčani tok" unose se iznosi koji se dobiju diskontiranjem neto novčanih tokova iz stupca 12. koji se izračunava primjenom sljedeće formule:

$$NNT_k \left(1 + \frac{GKS}{100} \right)^{-\left(\frac{d}{t}\right)}$$

pri čemu je:

- NNT_k neto novčani tok u određenom razdoblju,
- GKS stopa, koja u diskontom faktoru označava postotnu godišnju stopu, a koja se iskazuje u planu otplate kredita.
- d/t u eksponentu je zbroj tri komponente:
  - 1) broja dana od datuma 0-tog razdoblja do 31. prosinca iste godine kao udjela u broju dana u godini 0-tog razdoblja,
  - 2) broja godina između godine novčanog toka koji diskontiramo i godine 0-tog razdoblja, ne brojeći dvije spomenute godine,
  - 3) broja dana od datuma perioda u kojem se nalazi novčani tok koji diskontiramo do 31. prosinca prethodne godine kao udjela u broju dana u godini novčanog toka koji diskontiramo.

Matematička formula za izračunavanje d/t izražava se na sljedeći način:

$$\frac{d}{t} = \left[\frac{yyyy(0).12.31.-dat(0)}{t(0)} \right] + [yyyy(k) - yyyy(0) - 1] + \left[\frac{dat(k) - (yyyy(k) - 1).12.31.}{t(k)} \right]$$

$$t(0) = 1 + yyyy(0).12.31. - yyyy(0).01.01.$$

$$t(k) = 1 + yyyy(k).12.31. - yyyy(k).01.01.$$

pri čemu je

$dat(0)$ - datum 0-tog razdoblja

$dat(k)$ - datum razdoblja u kojem se nalazi novčani tok koji diskontiramo.

Kako je GKS stopa koju tek trebamo izračunati, navodimo postupak za njeno izračunavanje.

Otplatni plan završava redom "Ukupno", koji se nalazi nakon posljednjeg novčanog toka u posljednjem razdoblju. U tom se redu u stupcu "Diskontirani neto novčani tok" zbrajaju svi diskontirani neto novčani tokovi iz pojedinih razdoblja. GKS je aproksimativno rješenje, na dvije decimale, jednadžbe

$$\sum_k \left[NNT_k \left(1 + \frac{GKS}{100} \right)^{-\left(\frac{d}{t}\right)} \right] = 0.$$

Dobivena godišnja stopa u postotku na dvije decimale ne iskazuje se u otplatnom planu, već se koristi za izračunavanje EKS prema formuli

$$EKS = GKS \times \frac{UDIK}{UDIK - UDTND}$$

Značenje simbola:

- UDIK zbir diskontovanih isplata kredita
- UDTND zbir diskontovanih tokova novčanog depozita

14. "Diskontirane isplate kredita" - u ovom se stupcu nalaze diskontirane vrijednosti isplata kredita iz stupca 3. Prilikom diskontiranja koristi se prethodno izračunata GKS, a diskontira se prema 0-tom razdoblju uz pomoć formule

$$DIK_k = \left[(IK_k) \left(1 + \frac{GKS}{100} \right)^{-\left(\frac{d}{t}\right)} \right]$$

DIK_k označava diskontiranu isplatu kredita u određenom razdoblju, IK_k isplatu kredita u određenom razdoblju, dok ostali simboli imaju značenje kao u točki 1.

Zbroj diskontiranih isplata kredita, $UDIK = \sum_k DIK_k$ koji se koristi pri izračunavanju EKS opisane u točki 13., a nalazi se na presjeku reda "Ukupno" i stupca "Diskontirane isplate kredita".

15. "Diskontirani tokovi novčanog depozita" - u ovom se stupcu nalaze diskontirane vrijednosti tokova novčanog depozita iz stupca 10. Prilikom diskontiranja koristi se prethodno izračunata GKS, a diskontira se prema 0-tom razdoblju pomoću formule

$$DTND_k = \left[(TND_k) \left(1 + \frac{GKS}{100} \right)^{-\left(\frac{d}{t}\right)} \right]$$

$DTND_k$ označava diskontirani tok novčanog depozita u određenom razdoblju,

TND_k označava tok novčanog depozita u određenom razdoblju.

Ostali simboli imaju značenja kao u točki 13.

Zbir diskontiranih tokova novčanog depozita, $UDTND_k = \sum_k DTND_k$, koji se koristi pri izračunavanju EKS opisane u točki 13., a nalazi se na presjeku reda "Ukupno" i stupca "Diskontirani tokovi novčanog depozita".

Otplatni plan koji se uručuje klijentu ne treba sadržavati pomoćne stupce 12. do 15. i postotak godišnje stope (GKS), koja se koristi pri izračunavanju EKS. Otplatni plan koji se prilaže kreditnoj dokumentaciji sadrži i tog stupca, kao i GKS. Dobivena EKS obavezno se iskazuje na otplatnom planu, te mora biti uočljivija od ostalih elemenata (informacija).

EKS je po pravilu najmanje jednaka ugovorenoj nominalnoj kamatnoj stopi. Iznimno, ako je EKS, obračunata sukladno odredbama ove odluke, manja od ugovorene kamatne stope ili se ne može izračunati (npr. zbog relativno velikog iznosa novčanog depozita koji služi kao osiguranje kredita u odnosu na iznos tog kredita) kreditor je dužan o tome obavijestiti klijenta, kao i da pruži objašnjenje zbog čega je EKS manja, odnosno zbog čega nema ekonomski smisleno rješenje (npr. kad ima negativnu vrijednost ili je nije moguće izračunati).

Na otplatnom planu obavezno treba navesti u kojoj se valuti iskazuju navedeni iznosi.

Kod kredita po tekućem računu ili žiro računu (tzv. dopušteno prekoračenje po transakcijskom računu) nije potrebno izrađivati otplatni plan jer se takvi krediti vraćaju iz priljeva koji prvi pristignu na klijentov račun. Za potrebe izračunavanja i iskazivanja EKS koja se odnosi na te kredite, u izračunavanje se uključuje jedino nominalna kamatna stopa. Ako banka obračunava različite kamatne stope za različite iznose dopuštenih prekoračenja, potrebno je izračunavati i iskazivati cijelu skalu pripadajućih EKS, uz precizno navođenje graničnih iznosa prekoračenja do kojih se pojedina EKS primjenjuje. Banka je dužna informirati klijenta i o eventualnim drugim naknadama, te sličnim novčanim tokovima vezanim uz ovu vrstu kredita.

Prethodni pasus odnosi se i na sve ostale okvirne kredite, kao što je npr. revolving okvirni kredit po kreditnim karticama i slično.

Kod ugovorenih okvirnih kreditnih linija, ako se ne mogu unaprijed utvrditi datumi povlačenja sredstava, svako povlačenje sredstava smatra se posebnim kreditom, za koji se izrađuje otplatni plan s iskazanom EKS. Ako se određeni kredit odobrava u više tranši, naknadu za sklapanje ugovora, vođenje računa i ostale fiksne naknade, ili one vezane uz ukupni iznos kredita, treba podijeliti na pojedine tranše, proporcionalno njihovom iznosu, te pripadajuće alikvotne dijelove tih naknada uključiti u izračunavanje EKS na stvarni datum dospijea.

V. IZRAČUNAVANJE EKS NA DEPOZITE POMOĆU PLANA ISPLATE DEPOZITA

Analogno izračunu EKS na kredite, EKS na depozite izračunava se iz plana isplate depozita.

Pregled bitnih elemenata plana isplate depozita dan je kao Obrazac 2. uz ovu Metodologiju i njegov je sastavni dio.

Obrazac 2. popunjava se na sljedeći način:

1. U stupac "Razdoblje" unosi se redni broj razdoblja u kojem dolazi do određenog novčanog toka. 0-ti razdoblje je ono razdoblje u kojem dolazi do prvog novčanog toka. Posljednje razdoblje je ono razdoblje u kojem dolazi do posljednjeg novčanog toka.
2. U stupac "Datum dospijea" unosi se datum kada dolazi do određenog novčanog toka. Bitno je navesti točan datum s obzirom na to da se EKS računa prema stvarnom (kalendarskom) broju dana u mjesecu i 365/366 dana u godini. Pri računanju i iskazivanju EKS za depozite koji se uplaćuju/isplaćuju u ratama (npr. stambena štednja, štednja za mirovinu, rentna štednja i sl.) potrebno je od klijenta zatražiti da navede planirane datume kada bi trebalo doći do uplata/isplata rata, te iznose očekivanih uplata/isplata (ako je riječ o povremenim uplatama/isplatama). Najčešće će banka već i sama moći odrediti dinamiku uplata/isplata jer je, na primjer, riječ o programu rentne štednje ili sl., gdje su točno utvrđeni datumi uplata/isplata.

3. U stupac "Uplata depozita" unosi se iznos depozita, odnosno dijela depozita (iznos rate) koji treba uplatiti, i to u onom razdoblju, tj. na onaj datum kada je izvjesno da će do uplate doći, odnosno kada klijent očekuje da će uplatiti depozit. Kod depozita koji se uplaćuju u ratama u planu isplate depozita potrebno je navesti ciljani iznos depozita. Kod uplata rata na planu isplate depozita također treba naznačiti da je riječ o očekivanim uplatama.
4. U stupac "Odobrenja" unose se odobrenja u korist klijenta koja se pripisuju depozitu (npr. iznos pripisane kamate, bonusi koji se pripisuju tijekom trajanja ugovornog odnosa i sl.).
5. U stupac "Druge uplate" upisuju se druge uplate koje deponent (vlasnik sredstava) izvršava na temelju sklopljenog ugovora o depozitu (npr. naknada za vođenje računa).
6. U stupac "Isplata depozita" unosi se iznos depozita koji se isplaćuje, i to u onom razdoblju, tj. na onaj datum kada je izvjesno da će do isplate doći (npr. nakon isteka ugovora o oročenju depozita).
7. U stupac "Isplata kamate" unosi se iznos kamate koji se isplaćuje u ugovorenim periodima.
8. U stupac "Zaduženja" unose se zaduženja klijenta koja se obustavljaju na teret depozita (npr. obustava naknade za vođenje računa).
9. U stupac "Druge isplate" unose se druge isplate koje banka isplaćuje deponentu na temelju sklopljenog ugovora o depozitu (npr. isplata premije na depozit uvjetovana ispunjenjem određenih uvjeta od strane deponenta, te druge slične isplate). Ako banka isplaćuje određenu premiju (bonus) na depozit, na planu isplate depozita obvezno se navodi postotak premije, odnosno paušalni iznos premije.
10. U stupac "Stanje depozita" unosi se stanje depozita u određenom razdoblju. Ono je jednako iznosu uplaćenog depozita uvećanom za pripisanu kamatu, odnosno druge propise, te umanjenom za naknade, koje banka naplaćuje s računa. Za potrebe izračunavanja EKS smatra se da se nakon isteka ugovora o oročenju isplaćuje cjelokupni iznos depozita s pripadajućom kamatom.
11. U stupac "Napomena (opis)" unosi se kratak opis novčanog toka u određenom razdoblju.
12. Stupac "Neto novčani tok" je zbroj uplata depozita (stupac 3.) i drugih uplata (stupac 5.) (pozitivni novčani tok) umanjen za zbroj isplate depozita (stupac 6.), isplate kamate (stupac 7.) i drugih isplata (stupac 9.) (negativni novčani tok) u određenom razdoblju. Za potrebe ove Metodologije, odobrenja (stupac 4.) i zaduženja (stupac 8.) ne ulaze u izračunavanje neto novčanog toka. Svi iznosi u stupcima 3.-10. iskazuju se s pozitivnim predznakom. Neto novčani tok može biti pozitivnog i negativnog predznaka, s tim da pozitivni predznak označava neto priljev sredstava u banku (uplate), dok negativni predznak označava neto odljev sredstava iz banke (isplate). Za potrebe izračunavanja EKS smatra se da će nakon isteka roka oročenja depozita deponent podići raspoloživi depozit zajedno s pripadajućom kamatom i ostalim isplatama (kao što je npr. premija).
13. U stupac "Diskontirani neto novčani tok" unose se iznosi koji se dobiju diskontiranjem neto novčanih tokova iz stupca 12. traženom EKS pomoću formule

$$NNT_k \left(1 + \frac{EKS}{100} \right)^{-\left(\frac{d}{t} \right)}$$

- NNT_k označava neto novčani tok u određenom razdoblju,
- EKS u diskontnom faktoru označava efektivnu kamatnu stopu,

- d/t u eksponentu je zbroj tri komponente:

- 1) broja dana od datuma 0-tog razdoblja do 31. prosinca iste godine kao udjela u broju dana u godini 0-tog razdoblja,
- 2) broja godina između godine novčanog toka koji diskontiramo i godine 0-tog razdoblja, ne brojeći dvije spomenute godine,
- 3) broja dana od datuma razdoblja u kojem se nalazi novčani tok koji diskontiramo do 31. prosinca prethodne godine kao udjela u broju dana u godini novčanog toka koji diskontiramo.

Matematička formula za izračunavanje d/t izražava se na sljedeći način:

$$\frac{d}{t} = \left[\frac{yyyy(0).12.31. - dat(0)}{t(0)} \right] + [yyyy(k) - yyyy(0) - 1] + \left[\frac{dat(k) - (yyyy(k) - 1).12.31.}{t(k)} \right]$$

$$t(0) = 1 + yyyy(0).12.31. - yyyy(0).01.01.$$

$$t(k) = 1 + yyyy(k).12.31. - yyyy(k).01.01.$$

dat(0) - datum 0-tog perioda

dat(k) - datum razdoblja u kojem se nalazi novčani tok koji diskontiramo.

Kako je EKS koju treba izračunati, navodimo postupak za izračunavanje.

Plan isplate depozita završava redom "Ukupno", koji se nalazi nakon posljednjeg novčanog toka u posljednjem razdoblju. U tom se redu u stupcu "Diskontirani neto novčani tok" zbrajaju svi diskontirani neto novčani tokovi iz pojedinih perioda. EKS je aproksimativno rješenje, na dvije decimale, jednadžbe

$$\sum_k \left[NNT_k \left(1 + \frac{EKS}{100} \right)^{-\left(\frac{d}{t} \right)} \right] = 0.$$

Dobivena EKS obvezno se iskazuje u planu isplate depozita, s dvije decimale, uz zaokruženje druge decimale, te ne smije biti manje uočljiva od ostalih podataka (informacija).

Plan isplate depozita koji se uručuje klijentu ne treba sadržavati pomoćne stupce 12. i 13., koje se koriste za izračunavanje EKS. Plan isplate depozita koji se prilaže depozitnoj dokumentaciji sadrži i te stupce.

Na planu isplate depozita obavezno treba navesti u kojoj se valuti iskazuju navedeni iznosi.

Kod tekućeg računa ili žiro računa (tzv. transakcijski računi) i kod štednog uloga i depozita po viđenju nije potrebno raditi plan isplate depozita, a za potrebe izračunavanja i iskazivanja EKS u izračunavanje se uključuje jedino nominalna kamatna stopa. Ako banka zaračunava različite kamatne stope za različite iznose stanja na ovim računima, potrebno je izračunavati i iskazivati cijelu skalu pripadajućih EKS, uz precizno navođenje graničnih iznosa stanja na ovim računima do kojih se pojedina EKS primjenjuje. Banka je dužna informirati klijenta i o eventualnim drugim naknadama, bonusima, te sličnim novčanim tokovima vezanim uz ove račune.

PRILOG:

- Plan otplate kredita, Obrazac 1.
- Plan isplate depozita, Obrazac 2.

_____
Banka/MKO

_____
(Ulica)

_____
(Grad)

Tel: _____

Fax: _____

Obrazac 1.

PLAN OTPLATE KREDITA

Valuta _____
Iznos kredita _____

S val. klauzulom/
bez valutne klauzule

Otplatna rata
Nominalna kamatna stopa

_____ KM
_____ %

fikсна/promjenljiva

Godišnja
kamatna
stopa u % (GKS)

Efektivna
kamatna
stopa u % (EKS)

Period	Datum dospijeca	Isplata kredita	Druge isplate	Anuitet	Uplata glavnice	Uplata kamate	Druge uplate	Stanje kredita	Tokovi novčanog depozita (kolateral)	Napomena (opis)	Neto novčani tok	Diskontirani neto novčani tok	Diskontirane isplate kredita	Diskontirani tokovi novčanog depozita
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
0														
1														
2														
3														
4														
5														
Ukupno														

Napomena: Iskazana EKS važeća je na datum izrade otplatnog plana.

Datum izrade: _____

Potpis odgovorne osobe i pečat

_____
(Banka)

_____
(Ulica)

_____
(Grad)

Tel: _____

Fax: _____

Obrazac 2.

PLAN ISPLATE DEPOZITA

Valuta _____

Iznos depozita _____

Nominalna kamatna stopa _____%

fiksna/promjenljiva

Premija _____%

Efektivna _____%

kamatna

stopa (EKS)

Period	Datum dospijeca	Uplata depozita	Odobrenja	Druge uplate	Isplata depozita	Isplata kamate	Zaduženja	Druge isplate	Stanje depozita	Napomena (opis)	Neto novčani tok	Diskontirani neto novčani tok
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Ukupno:												

Napomena: Iskazana efektivna kamatna stopa važeća je na datum izrade otplatnog plana.

Datum izrade: _____

Potpis odgovorne osobe i pečat

